

Sygn. akt VI U 3092/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: (...) Spółki z o.o. **z siedzibą w B.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.**

z dnia 26 września 2011 r., znak:(...)

w sprawie: (...) Spółki z o.o. **z siedzibą w B.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

z udziałem zainteresowanego **R. M.**

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż R. M. nie podlega jako pracownik (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 1 października 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku,

II zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginalnie właściwy podpis.

Sygn. akt. VI U 3092/12

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 26 września 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – na podstawie art. 83 ust.1, pkt 1, art. 38 ust 1, art. 68 ust. 1 pkt 1a w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust.1, art. 12, art. 13 pkt 1 oraz art. 91 ust.5 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm oznaczanej dalej jako ustawa systemowa) – stwierdził, że R. M. jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z o.o. z siedzibą w B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu od 1 października 2007r. do 31 grudnia 2007r.

W uzasadnieniu powyższej decyzji organ rentowy wskazał, że podczas kontroli przeprowadzonej w (...) Spółce z o.o. skontrolowano m.in. umowy o dzieło zawarte w IV kwartale 2007r. i w 2008r. i ustalono, że Spółka zawarła z R. M. umowę o dzieło na okres od 1 października 2007r. do 31 grudnia 2007r. Na okoliczność zawierania przez tę Spółkę umów o dzieło inspektorzy kontroli dokonali protokolarnego przesłuchania świadków świadczących pracę na rzecz płatnika. Na podstawie ich zeznań oraz ustaleń dokonanych przez inspektorów kontroli organ rentowy ustalił, że praca na podstawie umów o dzieło była wykonywana w wyznaczonym przez Spółkę z o.o. (...) miejscu - na terenie działalności Spółki, w wyznaczonym przez Spółkę lub uzgodnionym z nadzorującym czasie pracy, w systemie trzymianowym, a obecność pracujących była rejestrowana na listach obecności znajdujących się przy wejściu do budynku firmy, pod nadzorem kierowników, brygadzystów, liderów.

Organ rentowy twierdził przy tym, iż z ustaleń inspektorów kontroli wynikało, iż zawarte z zainteresowanymi osobami umowy faktycznie nie spełniają warunków wynikających z art. 627 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym umowa o dzieło zobowiązuje przyjmującego zamówienie do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiającego do zapłaty wynagrodzenia.

Przyjmujący zamówienie podejmuje się własnym wysiłkiem i staraniem, na własny rachunek i własną odpowiedzialność, wykonać dzieło, którym jest nowe dobro wytworzone lub przetworzone do takiej postaci, w jakiej poprzednio nie istniało, a istotą takiej umowy jest osiągnięcie określonego rezultatu - dzieła.

Dodatkowo organ rentowy podkreślił, iż zgodnie z art. 22 § 1 oraz § 1¹ Kodeksu pracy przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem, przy czym ten rodzaj zatrudnienia jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

Z kolei stosownie do art. 22 § 1² k.p. nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy określonych w § 1.

Zdaniem organu rentowego Spółka z o.o. (...) spisała umowę o dzieło w celu uniknięcia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu wykonywania przez R. M. pracy na podstawie stosunku pracy i dlatego osoba ta objęta została obowiązkowymi ubezpieczeniami jako pracownik tej Spółki w okresie od 1 października 2007r do 31 grudnia 2007r.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B., domagając się jej zmiany w całości i ustalenia, że zainteresowany R. M. nie podlegał jako pracownik Spółki obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji. Ponadto Spółka (...) wniosła też o obciążenie organu rentowego kosztami procesu i kosztami zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W obszernej argumentacji, przywołanej dla uzasadnienia swego stanowiska, odwołująca się Spółka kwestionowała pracowniczy charakter zatrudnienia zainteresowanego R. M..

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania powołując się na argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

W dniu (...) Spółka z o.o. (...) z siedzibą w B. zawarła z R. M. pisemną umowę, nazwaną „umową o dzieło”, na mocy której zleceniodawca (Spółka (...)) zlecił, a zleceniobiorca R. M. przyjął do wykonania „gradowanie detali” w ilości 2650 sztuk, za wynagrodzeniem brutto 1546 zł, przy czym dzieło miało zostać wykonane w terminie do dnia 31 grudnia 2007r.

W punktach 3 i 4 umowy strony postanowiły, iż w przypadku niewykonania zleconych prac lub nienależytego wykonania zleceniodawca może odstąpić od umowy i ma prawo żądać odszkodowania, natomiast zleceniobiorcy

przysługuje prawo do liczenia kary umownej w wysokości 0,5 % wynagrodzenia brutto za każdy dzień zwłoki. Ponadto do umowy miały mieć zastosowanie odnośne przepisy Kodeksu cywilnego.

Z tytułu wykonania tej umowy Spółka (...) wypłaciła R. M. wynagrodzenie brutto w kwocie 288 zł za ogradowanie 450 detali na podstawie tylko jednego rachunku z dnia 10 stycznia 2008r. Okoliczność ta świadczy, iż R. M. wykonywał umowę zawartą ze Spółką (...) tylko przez 1 weekend, w jeden albo najwyżej dwa dni w miesiącu grudniu 2007r.

Spółka (...) nie prowadziła ewidencji czasu pracy osób zatrudnionych przez nią na podstawie umów o dzieło, a osoby takie miały jedynie obowiązek wpisywania się do listy wejść znajdującej się w portierni.

(dowody: zeznania świadka K. M. (1) – e protokół rozprawy k.(...)v. ; kserokopia umowy o dzieło z dnia 1 października 2007r oraz rachunku do tej umowy – k. (...) akt organu rentowego; odpis protokołu odbioru wykonanego dzieła – k. (...)akt sprawy).

Spór w rozpoznawanej sprawie dotyczył kwalifikacji podpisanej przez Spółkę (...) z zainteresowanym R. M. umowy, nazwanej „umową o dzieło”. Organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję na podstawie ustalenia, zgodnie z którym umowa ta nie miała czysto cywilnoprawnego charakteru, lecz prowadziła do nawiązania stosunku pracy (była umową o pracę), co na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy systemowej uzasadniałoby objęcie osoby zainteresowanej obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi : emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy odwołał się do art. 22§1,§1¹i§1² Kodeksu pracy, zgodnie z którymi :

- przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i w czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem;

- zatrudnienie w powyższych warunkach jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej umowy;
- nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy określonych wyżej.

Rozważania co do kwalifikacji umowy nazwanej umową o dzieło, zawartej przez (...) Spółkę z o.o. z siedzibą w B. z zainteresowanym w sprawie R. M. rozpocząć należy od przypomnienia, iż o charakterze prawnym łączącego strony stosunku zatrudnienia nie decyduje nadana mu przez strony nazwa, lecz jego treść. W przywołanym w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji judykacie Sąd Najwyższy wskazał, iż bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy jest każde zatrudnienie, w którym pracownik zobowiązuje się do wykonania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i w czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem, w przypadku jeżeli w treści stosunku prawnego łączącego strony przeważają cechy charakterystyczne dla stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26.03.2008 r. I UK 282/07). W wyroku tym Sąd Najwyższy podkreślił, że przy ocenie omawianej tu kwestii jurydycznej rozważeniu podlega nie tylko treść umowy, ale przede wszystkim sposób jej wykonywania.

W innych orzeczeniach Sąd Najwyższy wskazywał, iż o rodzaju zawartej umowy rozstrzyga przede wszystkim zgodna wola stron, gdyż art. 22 § 1¹ Kodeksu pracy nie stwarza prawnego domniemania zawarcia umowy o pracę. Zakwalifikowanie umowy o świadczenie usług jako umowy o pracę wymaga uwzględnienia reguł wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c. w związku z art. 300 k.p.), zwłaszcza wówczas, gdy nie występują zachowania stron sprzeczne z postanowieniami zawartej umowy cywilnoprawnej. Wola stron co do charakteru łączącego je stosunku prawnego może być także odzwierciedlona w nazwie umowy, zwłaszcza wobec wykazywania wspólnych cech dla umowy o pracę i umowy prawa cywilnego (wyrok Sądu najwyższego z 18.06.1989 r. I PKN 191/98 - OSNAPiUS z 1999 r. Nr 14, poz. 449;

wyrok Sądu Najwyższego z 15.09.1999 r. I PKN 307/99 - OSNAPiUS z 2001 r. Nr 7, poz. 214). Dodatkowo wspomnieć w tym miejscu należy, iż wobec różnych cech charakterystycznych wykonywania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i umów cywilnoprawnych, dla oceny rodzaju stosunku prawnego decydujące jest ustalenie, które z tych cech mają charakter przeważający (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14.09.1998 r. I PKN 334/98 - OSNAPiUS z 1999 r. Nr 20, poz. 646). Taka sama praca może być przedmiotem zobowiązania pracowniczego i zobowiązania cywilnoprawnego. O pracowniczym charakterze zatrudnienia nie decyduje rodzaj pracy, ale wykonywanie jej przede wszystkim w warunkach podporządkowania poleceniom pracodawcy, konkretyzującym czynności, które w ramach umówionego rodzaju pracy ma pracownik wykonywać, a także wskazującym sposób oraz czas i miejsce ich wykonywania (wyrok Sądu Najwyższego z 3.06.1998 r. I PKN 170/98 -OSNAPiUS z 1999 r. Nr 11 poz. 369).

Odnosząc powyższe uwagi do stanu faktycznego sprawy stwierdzić należy, iż dowody z zeznań świadka K. M. (1) oraz dowody z odpisu „umowy o dzieło” z dnia 1 października 2007r. , jednego tylko rachunku z dnia 10.01.2008r. wystawionego do tej umowy oraz odpisu jednego protokołu odbioru wykonanego dzieła – rozliczenia ilościowo-jakościowego z dnia 31 grudnia 2007r. nie dawały żadnych podstaw do ustalenia aby Spółkę (...) wiązała z zainteresowanym R. M. umowa o pracę. Niezależnie od kwestii czy umowę tę należało kwalifikować zgodnie z jej nazwą jako „umowę o dzieło”, czy też jako innego rodzaju umowę czysto cywilno-prawną (umowa o świadczenie usługi), brak było podstaw do przypisania jej cech typologicznych umowy o pracę.

Zainteresowany R. M. musiał mieć pełną świadomość, iż umowa z dnia 1 października 2007r. nie jest umową o pracę, skoro strony w jej treści postanowiły, że mają do niej zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego. Decydujące znaczenie dla właściwej kwalifikacji prawnej tej umowy ma sposób jej wykonywania przez strony. Umowa ta była wykonywana przez R. M. maksymalnie przez 2 dni, a w czasie zatrudnienia ogradował on tylko niewielką część detali (w liczbie 450), mimo że w treści umowy zobowiązał się do ogradowania 2650 sztuk detali. Niewielki zakres wykonanych przez niego prac – w stosunku do przewidzianego w umowie - potwierdziły dowody z dokumentów. (protokół odbioru dzieła – rozliczenie ilościowo jakościowe z 31.12.2007r. k. 13 akt sprawy oraz rachunek do umowy o dzieło z 10.01.2008r. na kwotę zaledwie 288 zł – k. 5 akt organu rentowego), jak również dowód z zeznań świadka K. M., która wyjaśniła , iż ogradowanie 450 sztuk detali mogło zająć zainteresowanemu od 8 do 12 godzin pracy.

Dokonane przez organ rentowy w postępowaniu administracyjnym ustalenie, zgodnie z którym „umowa o dzieło” była w rzeczywistości umową o pracę, uzasadniająca objęcie R. M. obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznym w okresie od 1.10.2007r do 31.12.2007r., było – w kontekście ustalonego w sprawie stanu faktycznego – niezrozumiałe i wyraźnie sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Należy w tym miejscu podkreślić, iż w toku procesu organ rentowy nie wnosił o przeprowadzenie dowodów, które mogłyby potwierdzić jego stanowisko.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 477¹⁴§1 K.p.c. w związku z art. 6 ust.1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust.1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy systemowej w związku z art. 22§1 oraz art. 22§1² Kodeksu pracy Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie I wyroku.

Stosownie do wyniku sporu Sąd na podstawie art. 98 § 1 i § 3 K.p.c. rozstrzygnął o kosztach procesu poniesionych przez odwołującą się Spółkę. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego Spółki, ustalone według stawki minimalnej w wysokości 60 zł, zgodnie z ust. 2 § 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych ... (Dz. U. z 2002r. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).